

APEL NR 3/26/P-IX
PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 13 marca 2026 r.

do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zwraca się do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o poparcie działań samorządu lekarskiego zmierzających do zmiany przepisów, tak aby umożliwić przystąpienie do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego (PES) lekarzom i lekarzom denty stom, którym w wyniku zmian w ustawie o zawodach lekarza i lekarza denty sty wprowadzonych w czasie epidemii COVID-19 upłynął 5-letni okres na zaliczenie PES po zakończeniu szkolenia specjalizacyjnego.

Na mocy ustawy z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza denty sty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.z 2020 r. poz. 1291) uchwalonej w okresie epidemii COVID-19, ustawodawca wprowadził pięcioletni limit czasowy na przystąpienie do PES. Wcześniejsze przepisy nie przewidywały w tym zakresie ograniczeń. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 16t ust. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza denty sty, lekarz, który zakończył szkolenie specjalizacyjne lub uzyskał decyzję o uznaniu dorobku zawodowego za równoważny z realizacją programu specjalizacji, może przystąpić do PES jedynie w terminie 5 lat od daty zakończenia szkolenia lub wydania decyzji. W odniesieniu do osób, które zakończyły szkolenie specjalizacyjne przed wejściem w życie ww. nowelizacji ustawy, ustawodawca wskazał, że termin 5-letni rozpoczyna się od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od 8 sierpnia 2020 r. Oznacza to, że niezależnie od tego, kiedy faktycznie zakończono szkolenie specjalizacyjne, termin na przystąpienie do PES upłynął 8 sierpnia 2025 r.

Wprowadzenie nowych regulacji prawnych ingerujących w dotychczasowe zasady uzyskiwania tytułu specjalisty stanowi istotną zmianę, która nie została odpowiednio zakomunikowana, a uchwalenie i wejście w życie w czasie epidemii COVID-19

utrudniało lekarzom dostosowanie się do niej.

Zmiana przepisów i brak wcześniejszych informacji ze strony Ministerstwa Zdrowia, doprowadziła do sytuacji, w której część lekarzy i lekarzy dentystów – mimo ukończenia szkolenia specjalizacyjnego – została trwale pozbawiona możliwości uzyskania tytułu specjalisty, co doprowadziło do utraty przez nich miejsc pracy. W ocenie samorządu lekarskiego sytuacja taka oznacza, że państwo polskie marnuje zasoby kadrowe. Lekarze ci, mimo że pracowali samodzielnie i dysponowali wieloletnim doświadczeniem w swoich dziedzinach, na skutek wprowadzonych zmian zostali pozbawieni dotychczasowych uprawnień w czasie, gdy ich kompetencje i praktyczne umiejętności mogłyby stanowić ogromną wartość dla funkcjonowania niedomagającego systemu ochrony zdrowia.

W ocenie samorządu lekarskiego wprowadzenie ograniczenia czasowego możliwości przystąpienia do PES w trybie przepisów przejściowych, dołączonych do bardzo obszernej i skomplikowanej ustawy, budzi wątpliwości co do zgodności z zasadą ochrony praw nabytych oraz zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. W szczególności dotyczy to lekarzy, którzy zakończyli szkolenie specjalizacyjne w dniu, kiedy ograniczeń czasowych przystąpienia do PES nie było.

Już we wrześniu 2025 r. Naczelna Rada Lekarska zaapelowała do Ministra Zdrowia o wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego ponowne (co najmniej jednokrotne) przystąpienie do PES po upływie ustawowego terminu 5 lat od zakończenia szkolenia specjalizacyjnego, w szczególności dla lekarzy, którzy nie przystąpili do egzaminu z przyczyn niezależnych takich jak choroba, sytuacja rodzinna, obowiązki zawodowe w czasie pandemii COVID-19 czy inne zdarzenia losowe. Za optymalne samorząd lekarski uznaje jednak zniesienie limitów przystąpienia do PES, co oznaczałoby powrót do stanu prawnego sprzed 2020 r. Minister Zdrowia nie przedstawił konstruktywnej propozycji w odpowiedzi na apel Naczelnej Rady Lekarskiej.

Mając na uwadze fakt, że pozbawienie lekarzy, którzy ukończyli szkolenie specjalizacyjne możliwości przystąpienia do egzaminu PES, jest błędem systemowym i rażącą niesprawiedliwością, zwłaszcza że kwestionowany przepis nie uwzględnia indywidualnej sytuacji życiowej, zdrowotnej czy rodzinnej. Jest to także poważny

uszczerbek dla pacjentów, którzy dotychczas korzystali z pomocy tych lekarzy. Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zwraca się do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wsparcie inicjatywy zmiany przepisów i dopuszczenia lekarzy po ukończonej specjalizacji do egzaminu PES.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski

